

نقش رادیولوژی در تشخیص زودرس و درمان موثر سرطان‌ها

درمانی بی‌عارضه

حمیدرضا حقیقت‌خواه . رادیولوژیست ، دبیرکل سی‌امین کنگره رادیولوژی ، عضو هیات‌علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

در بسیاری از استان‌های کشور که امکان کنترل حوادث وجود دارد، سرطان‌ها مانند کشورهای صنعتی در جایگاه دوم عوامل مرگ‌ومیر قرار گرفته‌اند. بعضی از انواع سرطان را قبل از اینکه علامتی ایجاد کنند، می‌توان تشخیص داد. معاینات دوره‌ای افراد بی‌علامت با هدف کشف سرطان‌ها، غربالگری نام دارد.

با استفاده از غربالگری می‌توان بعضی از انواع سرطان را بسیار زود تشخیص داد که در این صورت درمان این سرطان موثرتر و راحت‌تر خواهد بود. هرچند برای همه سرطان‌ها، روش غربالگری مناسبی وجود ندارد، بعضی روش‌ها عام نیستند و تنها برای افراد با ریسک ژنتیکی زیاد کاربرد دارند. برای مثال، روش‌های غربالگری در سرطان پستان شامل معاینه دوره‌ای پستان و انجام ماموگرافی بعد از 40 سالگی در خانم‌هاست. در بعضی موارد برای تشخیص سرطان پستان، همراه ماموگرافی از سونوگرافی و ام‌آر‌آی نیز استفاده می‌شود.

بیش از صدنوع سرطان در انسان شناسایی شده است که شایع‌ترین آنها در ایران به ترتیب شامل سرطان پوست، پستان، روده بزرگ، معده و پروستات است. وقتی در معاینه پزشکی، نسبت به وجود تومور سرطانی شک ایجاد شود، یکی از روش‌های بررسی این موضوع، تصویربرداری از بیمار است. روش‌های تصویربرداری مختلفی برای تشخیص تومورهای سرطانی در بدن به کار می‌روند که از جمله این روش‌ها می‌توان به رادیوگرافی، سی‌تی‌اسکن، ام‌آر‌آی، سونوگرافی، آندوسکوپی و پت‌سی‌تی اشاره کرد. هدف از این روش‌ها پاسخ به چند سوال است. آیا غده سرطانی وجود دارد؟ محل آن کجاست؟ اندازه آن چقدر است؟ گسترش ضایعه به اطراف چگونه است؟

در قدم بعد، برای اثبات تشخیص، اکثراً نیاز به بیوپسی و نمونه‌برداری احساس می‌شود تا با بررسی نمونه بافت زیر میکروسکوپ، تشخیص بیمار قطعیت یابد. قبلاً برای نمونه‌برداری توده‌های کشف‌شده از بدن، معمولاً از جراحی باز استفاده می‌شد که در بعضی موارد پرعارضه بود اما امروزه با استفاده از روش‌های کم‌تهاجمی و کم‌عارضه، بدون باز کردن شکم، قفسه سینه، مغز و بدون برش جراحی، می‌توان با کمک روش‌های تصویربرداری و با راهنمایی این روش‌ها، بیوپسی یا نمونه‌برداری سوزنی را بدون نیاز به جراحی با کمترین عارضه و اکثراً به صورت سرپایی انجام داد.

بیوپسی با راهنمایی سونوگرافی یا سی‌تی‌اسکن، از روش‌های رایج امروزی برای تشخیص سریع‌تر و کم‌عارضه سرطان در بدن به شمار می‌رود. متخصصان رشته رادیولوژی و افراد باتجربه در شاخه فوق‌تخصصی رادیولوژی مداخله‌ای، می‌توانند با استفاده از روش‌های تحت «گاید»، نمونه‌برداری از توده‌های مشکوک به سرطان را در بسیاری از نقاط بدن انجام دهند. در این روش بعد از بی‌حسی موضعی کوچک، سوزن مخصوص با هدایت روش تشخیصی (و به‌طور شایع با سونوگرافی یا سی‌تی‌اسکن) وارد محل مشکوک شده، نمونه‌برداری با وسیله خودکار بدون درد یا عارضه عمده انجام می‌شود.

امروزه رشته رادیولوژی کاربردهای بسیاری در تشخیص زودرس و موثر سرطان‌ها در بدن پیدا کرده است و حتی در زمینه درمان

سرطان نیز در بسیاری موارد به کمک روش‌های جراحی و شیمی‌درمانی یا رادیوتراپی آمده و انتظار می‌رود در آینده، شاهد ارایه روش‌های نوین درمان و پیگیری درمانی سرطان با استفاده از تصویربرداری‌های ترکیبی و رشته «رادیولوژی مداخله‌ای» باشیم.

http://sharghdaily.ir/?News_Id=34855